1852. N°. 151.

LEYDSCHE COURANT.

De Courant wordt Maandag, Woensdag en Vrijdag uitgegeven. Die van Maandag komt uit Zaturdag Avond.

VRIJDAG, 17 DECEMBER.

De Prijs der Courant is f 12 in het jaar; de afzonderlijke nommers worden tegen 10 Centen afgegeven.

BINNENLANDSCHE BERIGTEN.

LEYDEN, 16 December.

Gisteren middag werd het stoffelijk overschot van den Hoogleeraar J. F. van Oordt, op de stedelijke begraafplaats, ter aarde besteld. Die plegtigheid was alleraandoenlijkst en de begraafplaats kon, te dier ure, wel eene heilzame oefenplaats voor geloof en liefde heeten.

Daar zag men het graf, waarin voor weinige dagen meer dan één jaar, het overschot van 's mans teedergeliefde, algemeen geachte gade geborgen werd, geopend om ook hem te ontvangen, die in de kracht zijnes levens, voor een langdurig en onbeschrijfelijk ligchaamslijden bezweek. Men was daar getuige van de diepe smart van 's mans broeders, die, hoewel zelf verslagen over het verlies van een' broeder, aan wien zij met echt broederlijke liefde gehecht waren, nogthans ondersteuning boden aan den eenigen zoon, dien God sterke en vertrooste in zijnen diepgevoelden, dubbelen rouw! De talrijkheid der toegestroomde menigte, die uit lieden van verschillenden rang en stand, uit Hoogleeraren en Studenten van onderscheiden Faculteiten, uit Predikanten, Kerkeraads- en Gemeenteleden van onderscheiden belijdenis, uit aanzienlijken en geringen en armen bestond, de blijkbare aandoening die bij deze schare heerschte, getuigde van de hooge achting, die den ontslapene werd toegedragen. Het werd openbaar hoe lief men hem had en hoe velen zich aan hem verpligt rekenden! Maar zoo gevoelde men toch ook te levendiger de zwaarte van het verlies, door de Hoogeschool, door de Hervormde kerk, door de Leidsche gemeente, door den Kerkeraad, door hoevele inrigtingen van heilzame en weldadige strekking, door bloedverwanten en vrienden en door de armen geleden! Voor dat geopend graf, bij die bare, heerschte diepe droefheid op dat verblijf der dooden.

En toch, wie daar waren, zullen levenslang te getuigen hebben: »Het was ons goed daar te zijn." De nagedachtenis van een' brave werd er geëerd, geëerd door velen, die zoo hartelijk deelnamen, en diep gevoelden en zwijgend baden; geëerd op eene wijze die een edelen, vroomen ijver tot een leven, dat zulk een eind verwerft, wekte. Een veertiental dankbare leerlingen, aanstaande verkondigers des Goddelijken Woords, droegen het lijk. Zij droegen het met de voorzigtigheid van aandoeningen door eerbied geheiligd. Den schier verbrijzelden zoon, den weenenden broeders, was het aan te zien, ook zij worstelden met biddend gemoed, om den overledene na te volgen in onderwerping aan Gods beschikkingen, in eenswillendheid met hunnen Hemelschen Vader. Wat de Hoogleeraar N. C. Kist daar ter nagedachtenis van den ontslapene en tot diens Ambtgenooten, en leerlingen en bedroefde betrekkingen en vrienden, en allen die daar vergaderd waren, sprak en afsmeekte van den Vader der lichten, — de ontboezeming van hetgeen de Eerwaarde Rutgers van der Loeff, voor den overledene, die vroeger zijn Leermeester was, en dien hij nu zijn' vaderlijken vriend en leidsman noemde, gevoelde, wat hij tot den weenenden zoon en de treurende broeders zeide, wat hij hun toewenschte en voor hen bad, dat was de taal, die slechts door het geloof in Christus wordt gesproken. Dat drong tot nadenken. Dat wekte heilige voornemens op. Dat stemde tot ootmoedig berusten in Gods aanbiddelijk welbehagen, maar ook tot een vast en werkzaam vertrouwen op Gods liefde en trouw.

Van het daar gesprokene eenig verslag te geven, ware gewaagd. Het worde hun, die er niet bij tegenwoordig waren, niet onthouden! Moge het eerlang verbreid worden en ook anderen treffen, stichten en sterken in dat levendige, liefde inboezemende en hoop instortende geloof in Jezus Christus, waartoe de ontslapen, voor ons onvergetelijke man, ons zoo vaak vermaande en opwekte en waarin hij ons voorging, voorging ook in zware beproeving; waarin hij volstandig bleef, ook in langdurig en zoo zwaar een lijden. — Zoo worde de uitvaart van den man, die velen ten zegen, arbeidde in zijn leven, ook na zijnen dood nog bevorderlijk aan veler heil.

— Wij hebben in onze vorige uit de *Utrechtsche Courant* vermeld dat de Hoogleeraar de Vriese van hier, in het Natuurkundig Genootschap te Utrecht eene botanische voorlezing had gehouden; de spreker berigt ons dat deze opgave onjuist en onvolledig is; dat verder toen ook is voorgedragen eene Nederduitsche vertaling van de uitstekend schoone Elegie van Göthe, getiteld: *Die Metamorphose der Pflanzen*, aan welke vertaling in dezelfde dichtmaat, vervaardigd door onzen Vaderlandschen Dichter den Heer J. J. L. ten Kate, voorzeker de goedkeuring van alle bevoegde beoordeelaren zal te beurt vallen; want de Heer ten Kate heeft deze moeijelijke taak op eene allergelukkigste wijze volbragt. Dit gedicht zal in eenen bundel eerlang door den Heer ten Kate uit te geven, verschijnen.

— Heden heeft het Openbaar Ministerie, bij monde van den Heer Mr. F. F. Karseboom, Subst.-Officier, conclusie genomen in de zaak tusschen de stad Leyden, oorspr. eisch., incid. ged. en den staat, oorspr. ged., incid. eisch. De geachte spreker heeft eerst eene uitgebreide statistiek medegedeeld der gewisselde dingtalen en daaruit het besluit getrokken, dat de vertraging in de voortzetting der procedures niet geacht moest worden met opzet te zijn geschied, maar hoofdzakelijk aan een verschil in de opvatting van de wettelijke bepalingen omtrent de proces-orde, behoorde te worden toegeschreven. Vervolgens heeft hij zijne meening geuit omtrent het incident zelve, en uitvoerig de gronden voor de stad Leyden in het midden gebragt, onderzocht. De slotsom zijner beschouwing was, dat voor de stad Leyden niet volkomen was voldaan aan het voorschrift van art. 148 van het Wetb. van Burg. Regtsv. en dat zij gehouden was om alsnog mededeeling in originali tegen recief of door middel der griffie te doen van eenige der door haar in het geding gebragte stukken, weshalve hij heeft geconcludeerd tot toewijzing der namens den staat genomen incidentele conclusie, met veroordeeling van de stad Leyden in de kosten van het incident. De regtbank zal heden over veertien dagen uitspraak doen.

— Eergisteren is er weder een dolle hond geweest onder Oegstgeest die van deze stad scheen te komen. Zoo ver men weet heeft hij drie honden gebeten. Allen zijn onmiddelijk afgemaakt.

— Te [illegible] wordt gevraagd een Opziger bij de gemeentewerken, op eene jaarwedde van *f* 800, bij vergelijkend Examen, dat voornamelijk zal loopen over de navolgende punten: de grondige kennis der vijf Bouworden, die der Bouwmaterialen en hunne toepassing; die der Metselverbanden; die der Houtverbindingen; de Hoofdzamenstellingen van Gebouwen en andere Kunstwerken; het Teekenen en geven van onderwijs in de Bouwkunde.

De belanghebbenden moeten hunne aanvragen, met duidelijke opgave van naam, voornaam, ouderdom, geboorte en woonplaats, op gezegeld papier, vrachtvrij aan Burgemeester en Wethouders inzenden, vóór den 1sten Januarij aanstaande, waarna aan hen tijd en plaats van het Examen zal worden bekend gemaakt.

— Te Utrecht heeft heden de aanbesteding plaats gehad van het maken van een fort te Vreeswijk. Het is aangenomen door den Heer Joh. Schouten, te Haarlem, voor eene som van *f* 31,700.

— Te Ommen is de Christel. Afgescheidene gemeente die reeds vrij groot was, eene eenige kerk en ook eene school bezat, thans weder vereenigd met de zoogenaamde groote kerk. Terwijl den Leeraar der gevestigde kerk onlangs het verzochte emeritaat was verleend, hebben de beide gemeenten onderling goedgevonden, eenen leeraar te beroepen, waarin beide partijen genoegen vinden. De vele opofferingen, die de Afgescheidene gemeente voor kerk en school moest doen, kunnen wel mede zooals men vermoedt, als aanleidende oorzaak tot dezen stap van vereeniging beschouwd worden.

— Als eene bijzonderheid kan gemeld worden, dat dezer dagen onder de gemeente Bennekum overleden is eene vrouw van niet minder dan 107 jaren. Uit Aken van geboorte, had zij haar leven lang rondgezworven als schooister, nooit goede dagen gekend, in geene halve eeuw misschien op een bed geslapen dan in de laatste jaren, toen zij, meer gevestigd, de algemeene liefdadigheid gaande maakte door haren hoogen ouderdom en de bijzondere verzorging van het hoofd der gemeente ondervond; zij was echter nog zóó sterk van gestel, dat zij, een uur ver gaande, van tijd tot tijd te voet de kerk en hare weldoeners te Wageningen kwam bezoeken.

— Uit Londen schrijft men aan de *Amst. Cour.*: Het adres van de Synode der Hervormde kerk in de Nederlanden, aan den Groothertog van Toscane, ter zake van de Madiai's, hoewel nog niet algemeen bekend, heeft hier veel genoegen gegeven, vooreerst omdat het uitgaat van een kerkelijk ligchaam en ten andere, wijl het een echt Christelijken geest ademt. Men heeft het hier zelfs met eenige beschaming gelezen, bij de gedachte dat de zich als Protestantsche kerk zoo hoog achtende gevestigde Engelsche kerk, in eene handeling als deze, door de Nederlandsche Hervormde kerk is voorgekomen.

Eene aanmerking wordt hier echter op het stuk gemaakt en wel deze: dat de uitdrukkingen van eerbied daarin jegens de Toscaansche regering te lezen, te sterk zijn, ook zelfs met behoorlijke inachtneming der regten van bestaande autoriteiten.

's GRAVENHAGE, 16 December.

Z. M. heeft op hun daartoe gedaan verzoek, eervol ontslag verleend aan Mr. C. A. van Munster Jordens, als Officier bij de Arr. Regtbank te Deventer, en aan den Heer J. van Loon, als Ontvanger der directe belastingen en accijnsen te Kamerik c. a., behoudens aanspraak op pensioen.

— De Minister van Financiën heeft *ƒ*10 ontvangen van een onbekende uit Boxmeer, ter voldoening eener schuld aan 's Rijks schatkist.

— Bij vonnis van de Arr. Regtbank alhier, van den 13den dezer, zijn Coenraad Kemme en Petrus Mingelen, drukkers en uitgevers van het geschrift *Verborgenheden van 's Gravenhage*, veroordeeld ter zake van laster en hoon in gedrukt geschrift, en de eerste, als twee malen wegens misdaad zijnde veroordeeld, tot een jaar, en de tweede tot zes maanden gevangenis; ieder hunner in twee geldboeten van *ƒ*1000 en *ƒ*250, met ontzetting van hunne burgerregten gedurende 10 jaren en solidair in de kosten. Verder is het geincrimineerde artikel verklaard te zijn lasterlijk, honend en beleedigend, en de beleedigde partij, die zich als zoodanig in het geding gevoegd had, gemagtigd, om het vonnis ten getale van 20 exemplaren, door aanplakking te publiceren.

— Uit St. George d'Elmina is de tijding aangebragt, dat de Gouverneur A. van der Eb aldaar den 21sten September, in den ouderdom van 39 jaren is overleden.

— De Minister van Justitie heeft tot Directeur van het Huis van Arrest en Justitie te Amsterdam benoemd den Heer P. W. Wittebol, thans Protestantsch onderwijzer in de gevangenissen te Leeuwarden.

Eerste Kamer der Staten-Generaal.

Zitting van Dingsdag 14 *December.*

In deze zitting zijn ingekomen de wets-ontwerpen: 1°. tot verhooging van het hoofdstuk der Staatsbegrooting van 1851 (bijdrage aan het fonds van het Haarlemmermeer); 2°. het tractaat met de Vereenigde Staten; 3°. de conversie-wet.

Verder zijn aangenomen met algemeene stemmen: 1°. zonder beraadslaging, het wets ontwerp, tot regeling van de ontvangst en de uitgaven van het pensioenfonds voor burgerlijke ambtenaren voor 1853; 2°. na eenige woordenwisseling, het wets-ontwerp, tot regeling van het koloniaal batig slot over 1850.

Donderdag, des namiddags te 2 ure, zal worden beraadslaagd over het wets-ontwerp, tot heffing der belastingen bij admodiatie in de provincie Limburg, waarover het verslag der Commissie van Rapporteurs ter tafel is gebragt. — De zitting is daarna opgeheven.

HARDERWIJK, 12 December.

Op den 23sten aanstaande zal van hier vertrekken een detachement suppletie troepen, sterk 80 Onderofficieren en manschappen, onder commando van den van verlof terugkeerenden 1sten Luitenant der artillerie Boer, ten einde den 25sten daaraanvolgende te Nieuwe Diep ingescheept en vervolgens naar Suriname overgevoerd te worden. *(Utr. Cour.)*

EINDHOVEN, 14 December.

Gisteren avond bespeurde men in de rigting naar Son een verschrikkelijken brand. Heden verneemt men, dat aldaar 4 huizen, bestaande in 5 woningen met eene schuur, in de asch gelegd zijn; van den inboedel is weinig gered; ook zijn er 2 of 3 koeijen verbrand, een en ander gedeeltelijk tegen brandschade verzekerd. Men heeft bij deze ramp ook een menschenleven te betreuren, zijnde de zinnelooze zoon van den landbouwer W. V. K. in de vlammen omgekomen. Hij lag op eene opkamer vastgebonden, en, ofschoon men alles heeft aangewend, om hem te ontkluisteren, gelukte dit echter niet, omdat men den sleutel miste, om de schroeven los te maken; hartverscheurend was dan ook het jammeren van dezen ongelukkige. De oorzaak van den brand is onbekend. *N. R. C.*

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

ENGELAND.

LONDEN, 13 December.

De beraadslagingen over de begrooting zijn heden den geheelen dag in het Lagerhuis voortgezet, zonder dat het nog tot stemming is gekomen. Onder de tegenstanders der plannen van den Kanselier der schatkist behoorde, zoo als te voorzien was, de Heer Cobden.

— Uit eenen staat van in- en uitvoer alhier, gedurende de eerste 10 maanden van dit jaar, blijkt onder anderen dat er zijn verbruikt 95,114,824 eijeren.

— De *Morning Advertiser* geeft heden eene vertaling van het synodale adres der Nederl. Hervormde kerk, gerigt aan den Groothertog van Toscane over de Madiai's.

— Berigten van de Kaap de Goede Hoop tot 6 November melden, dat de oorlog nog altijd voortduurt. Aan de Hottentotten, die zich in benarde omstandigheden in de Waterkloof bevonden, had de Gouverneur, met eenige uitzonderingen, lijfsbehoud aangeboden, indien zij zich overgaven.

FRANKRIJK.

PARIJS, 15 December.

De Keizer heeft heden den Baron Fagel, Nederlandsch Gezant, in een bijzonder gehoor ontvangen. Z. Exc. overhandigde aan Z. M. de geloofsbrieven, waarbij hij als Gezant bij de Keizerlijke Regering wordt gehandhaafd.

— De Keizer heeft een groot diner gegeven aan de Maarschalken, de Generaals en hoofden der corpsen, voerende den staf der afdeelingen van het leger van Parijs.

— In de zitting van den Senaat van Dingsdag is door den Heer Casabianca verslag uitgebragt over het ontwerp van het senatus-besluit, betreffende de civiele lijst des Keizers. De commissie heeft met eenparige stemmen voorgesteld, om het inkomen des Keizers te bepalen op 25 millioen fr., benevens de dotatien, die onder het Keizerrijk en de Monarchien aan de Kroon verbonden waren, als: ameublement, paleizen, bosschen, enz., een zuiver inkomen van 3 millioen fr. opleverende; zullende echter het onderhoud daarvan ten laste komen van de civiele lijst. De dotatie der Prinsen van het Keizerlijk Huis is vastgesteld op 1,500,000 frs.; het weduwegeld der Keizerin zal later door een senatus-besluit worden geregeld.

— Bij Keizerlijk decreet is bepaald, dat de Heer A. Fould den titel zal aannemen van Minister van Staat en van het Keizerlijk Huis, en als zoodanig belast zijn met de algemeene administratie.

— De daling der fondsen bleef heden nog aanhouden. Men schrijft die, behalve aan de verrekening van den 15den dezer, toe aan staatkundige verschillen die in den Minister-raad zouden zijn ontstaan. De Heer de Persigny zou aftreden en men doodverwde reeds eenige Heeren als mogelijke opvolgers.

— Den eersten Januarij zullen er vele bevorderingen bij het leger en op pensioenstellingen bij het zeewezen plaats hebben, en vele Generaals in den Senaat worden benoemd.

— Heden bezocht de Keizer de straat Rivoli verzeld van verscheidene Ingenieurs, Architecten, Ordonnans-Officieren en Aannemers.

— Den 10den Januarij zal de Heer Berryer bij de Academie zijne intrede doen.

— Abd-el-Kader is naar Marseille vertrokken om zich daar in te schepen.

— Te Marseille zijn bij een fabrikant in lucifers, 5 geheime drukpersen in beslag genomen.

— Te Pontoise zijn in den nacht oproerige stukken aangeplakt, onder welke met groote letters stond: *Leve Hendrik V, leve de eenige wettige Vorst!* De Keizer en het stedelijk bestuur worden met den dood bedreigd.

— Uit Constantinopel heeft men zeer ongunstige berigten; er werd een krisis te gemoet gezien. De Bank had geweigerd het door de Regering uitgegeven papierengeld in betaling te nemen.

— Blijkens een door den Nederlandschen Consul te Bayonne medegedeeld berigt, is aldaar door de Fransche brik Jeune Basquaise, aangebragt de manschap van het in zee verongelukte Nederlandsche vaartuig Ceres, Kapt. W. J. Zelling, met eene lading steenkolen van Cardiff naar Lissabon bestemd. De geheele equipage, bestaande uit zes koppen, is gered geworden, dank zij de onvermoeide inspanning en het edelmoedig gedrag van den Kapitein en de bemanning van genoemd Fransch vaartuig.

— Volgens een van den Nederlandschen Consul te Nantes ontvangen berigt, zijn op de kust van Bretagne verongelukt de twee Nederlandsche schepen Echo, Kapt. Bonder, en de Jonge Catharina, Kapt. Mink. Gelukkig zijn daarbij geen menschen omgekomen, zijnde de manschappen van het eerste vaartuig te Belle-Isle en die van laatstgenoemden bodem te Port-Louis behouden aangebragt.

— Men meldt, dat ons land door Hamburgsche huizen aanzienlijke inkoopen van tarwe in Pruissen laat uitvoeren. Men zegt dat dit geschiedt, of omdat de voorraad hier te gering is, of dat men de vestingen wil voorzien.

— Een klein erf, waarop zich een onaanzienlijk hôtel bevond, doch uitkomende op de hoofdstraat Rivoli en zoo men meende bewoond geweest door Gabrielle d'Estrées, is voor 251,000 fr. verkocht.

BELGIE.

BRUSSEL, 15 December.

De Heer Chabert, eigenaar van afgerigte struisvogels uit de schouwspelen van Parijs en Londen, is alhier aangekomen om eenige vertooningen te geven.

— Onder een grooten toeloop van nieuwsgierigen, wandelde hier ll. Zondag een echte en deftige Chinees uit de provincie Kwanghsi in zijn Chinesche kleedij met een ander Heer, zoodat de Chinezen zich thans ook in Europa's hoofdsteden beginnen te vertoonen.

SPANJE.

MADRID, 10 December.

In de Ministeriële aanschrijving, waarbij de bijeenkomsten tot voorbereiding der verkiezingen verboden worden, wordt onder anderen gezegd: dat een der eerste pligten, welke de constitutie en de wetten aan de Regering opleggen, de handhaving is van de openbare orde en rust, dat zij derhalve geene bijeenkomst mag gedoogen die rustverstoring of ook maar vrees daarvoor zoude kunnen te weeg brengen; dat de politieke bijeenkomsten, die laatstelijk alhier gehouden zijn, onder voorwendsel van zich omtrent het bij de aanstaande algemeene verkiezingen te houden gedrag te willen verstaan, eene zekere mate van ongerustheid onder het publiek hebben veroorzaakt, en, indien zij herhaald wierden, eene spanning zouden kunnen ten gevolge hebben, die den gewonen loop der zaken zoude kunnen storen of op den wil der kiezers een zedelijken dwang zoude kunnen uitoefenen, waartegen de kiezers in het vrije gebruik van hun stemregt moeten worden beschermd.

Toen die aanschrijving alhier bekend was, hebben de liberale Parlementsleden die zich vereenigd hadden om de verkiezingen in constitutionelen geest te leiden, een ook door vele andere aanzienlijke burgers geteekend adres aan den burgerlijken Gouverneur van Madrid gezonden, houdende verzoek om eene bijeenkomst tot voorbereiding der verkiezingen te mogen houden. Dit verzoek is afgeslagen.

— De Generaal Narvaez heeft, ten gevolge van eene aanwijzing van regeringswege, deze stad verlaten, en is naar Frankrijk vertrokken.

SARDINIE.

TURYN, 6 December.

De Commissie van den Senaat heeft het wetsontwerp op de huwelijken, reeds door de Tweede Kamer aangenomen, zonder aan hetzelve het karakter van eene verordening van burgerlijk regt te ontnemen, zooveel mogelijk ten gunste der geestelijkheid gewijzigd. Daarbij wordt nu onder anderen bepaald, dat zij, die de godsdienst van den Staat belijden en burgerlijk zijn gehuwd, zich zullen moeten verbinden, om hunne echtverbindtenis ook kerkelijk te doen bevestigen, en dat een alzoo bevestigd huwelijk geenszins zal mogen worden ontbonden. Ook wordt daarbij bepaald, dat een man, die eenmaal de priesterlijke gelofte heeft gedaan, nimmer eene huwelijksverbindtenis zal mogen aangaan.

— De Aartsbisschop heeft ook den Priester Barieco, die het voorstel gedaan heeft om het lijk van den Abt Gioberti naar Italië te vervoeren, in den ban gedaan. Denzelfden dag, zegt *la Gazzetta del Popolo*, heeft de Koning de ridderorde van SS. Maurice en Lazare aan den Priester Barieco gezonden.

ITALIE.

ROME, 4 December.

Een voorval in het huis van den Hertog Cesarini heeft den Paus zeer getroffen. Vóór eenige jaren heeft deze Hertog een zijner stalknechten doodgeschoten, van welken moord hij door de toegeeflijkheid des Pausen is vrijgesproken; alleen heeft hij toen eene aanzienlijke geldboete en eenige dotatien aan vrome gestichten moeten betalen. Thans heeft de Hertog, zonder eenige beweegreden, alleen uit genoegen, (zoo zegt het berigt), zijn kok uit het dakvenster doodgeschoten. De Hertog heeft zich in eene geestelijke schuilplaats begeven, alwaar hij voor de vervolging van het wereldlijk geregt gevrijwaard is.

— De Hertog Caffarelli heeft zijn groot paleis op het kapitool aan de Pruissische Regering verkocht.

— Den 1sten is de eerste bezending Jesuiten, bestaande uit 5 paters, te Milaan aangekomen, en hebben bezit genomen van de voorloopig hun toegewezen plaatsen.

— Radetzky heeft aan 5 van de 10 ter dood veroordeelden door den krijgsraad te Mantua genade geschonken. Het vonnis werd uitgevoerd door ophanging; er bevonden zich twee Lombardijsche geestelijken onder.

OOSTENRIJK.

WEENEN, 13 December.

In Hongarije zijn vele streken weder geheel onveilig door de rooverbenden, die talrijker en stouter worden. De Regering heeft dien ten gevolge het standregt op nieuw uitgevaardigd, en bepaald, dat de roovers, die gevat worden, niet meer met den kogel maar met den strop moeten worden gestraft. Om zich een denkbeeld te vormen van de uitgebreidheid der benden, is 't voldoende te melden, dat van 1849 tot 1852, 1722 roovers in Hongarije zijn ter dood gebragt.

— De Boheemsche Bisschoppen hebben aan hunne geestelijken veroorloofd een pantalon te dragen in plaats van de tot dusver kanoniek geoordeelde laarzen of schoenen. In 1850 had de geestelijkheid nog veel vergeefsche moeite in het werk gesteld om dit te verkrijgen; het verlof daartoe baart dus veel opzien.

TURKYE.

De bewoners van Montenegro zijn tegen de Turken opgestaan. De Vorst heeft een besluit uitgevaardigd, waarbij alle zijne strijdbare onderdanen met ballingschap worden bedreigd, die weigeren deel te nemen aan den oorlog tegen de Turken. Zijn leger heeft eene sterke stelling ingenomen op drie marschuren van de stad Podgorizza; bereids hadden tusschen dat leger en de Turken verschillende gevechten plaats gegrepen en men zag elk oogenblik een beslissenden slag te gemoet. De Pacha van Scutari had zich aan het hoofd van 10,000 man troepen geplaatst, om tegen die van Montenegro op te trekken.

VEREENIGDE STATEN.

NEW-YORK, 2 December.

De stoomboot Missisippi is in zee gestoken, ten einde de sinds lang voorgenomen expeditie naar Japan te ondernemen; het overige van het daarvoor bestemde eskader zou onverwijld volgen.

— Hier is uit Washington de tijding ontvangen, dat de onderhandelingen in het met Engeland aanhangige geschil over de visscherij op de kusten der Britsche kolonien in Noord-Amerika, door den nieuwen Secretaris van Staat voor de buitenlandsche aangelegenheden der Unie, krachtig voortgezet en reeds tot eene voor beide landen voldoende uitkomst gebragt waren.

— Het batig slot der staats-uitgaven voor het loopende dienstjaar werd op 20 millioen dollars geraamd; welke som de President, naar men verwachtte, voorstellen zoude te besteden tot inkoop van staatsschuld.

Ll. Dingsdag middag ontvingen wij een uitvoerig stuk over de hondsdolheid van den Heer G. J. Hengeveld, Rijks Veearts der 1ste kl. te Oegstgeest, van hetwelk wij, daar het onmogelijk was om toen nog voor de Courant van Woensdag van dit stuk gebruik te maken, thans het eerste gedeelte laten volgen; zullende wij het vervolg en slot in ons volgend nommer mededeelen.

EENIGE WENKEN OVER DE HONDSDOLHEID.

Er zijn in mijne praktijk dikwerf gevallen voorgekomen van dolheid bij verschillende dieren, en wel bepaaldelijk bij paarden, rundvee, zeer vele honden en zelfs eens bij een varken. Tweemalen ben ik zelf besmet geweest door het zoogenaamd dolgift, en op grond van deze ondervinding is het voorzeker in dezen tijd niet onbelangrijk, iets betreffende deze ziekte bij de honden tot eene meer algemeene bekendheid te brengen. Vele onjuiste voorstellingen toch maakt men zich van deze ziekte, en nu men te dezer dagen in deze stad en hare omstreken weder schrikverwekkende voorbeelden daarvan heeft gezien, is het al te duidelijk gebleken, dat men over het algemeen er weinig of niets van weet, maar zelfs allerlei verkeerde meeningen over deze ziekte verbreidt. Er is dus groote behoefte aan de kennis der kenteekenen en oorzaken dezer ziekte, waardoor men de noodlottige gevolgen geheel voorkomen, en intijds gepaste geneesmiddelen en policie-maatregelen aanwenden kan. Daar eene geheele beschrijving der hondsdolheid in een Dagblad niet te huis behoort, zoo wil ik slechts die zaken opgeven, die een algemeen practisch nut kunnen hebben, en ik verwijs overigens naar de vele werken en tijdschriften, die daarover handelen, zoals: Hering, Hertwig, Delabère-Blaine, Levin vertaald door Jennes, Ritter vertaald door Hekmeijer, Luyten, enz.

De *verschijnselen* of *kenteekenen* van de hondsdolheid zijn de volgende:

In het begin der ziekte bemerkt men eenige verandering in de gewoonten en gedragingen van den hond. Hij is opgewekt en vrolijk, met eenen te helderen oogopslag; hij wordt spoedig toornig en blaft schielijk aan, of hij is weder nedergedrukt, als gevoelloos en onopmerkzaam. Deze dusgenaamde gemoedstoestanden zijn afwisselend. Hij verschikt gaarne het stroo of de plaats waarop hij nederligt, springt of rijst soms onverwacht overeind, als of hem iets bijzonders in de gedachten kwam en hij zijne opmerkzaamheid op iets moest vestigen; hij staart doelloos op een of ander punt, waar niets bijzonders te ontdekken is, loopt wat ongerust rond, drinkt, blaft somwijlen, gaat weder naar zijn nest, verschikt het, legt zich langzaam weder neder en verandert in eenige oogenblikken van uitzigt; zijne ongerustheid verdwijnt nu en zijne oogopslag wordt somber. Hij blaft vreemde personen en honden sterker aan en dikwijls, tegen zijne gewoonte, likt hij de laatsten zeer gaarne en voornamelijk de genitalia, ook die van zich zelven likt hij dikwerf, en is zeer opgewekt tot coïtus. Gewoonlijk zijn deze honden van het mannelijk geslacht. Men lette vooral op het drinken en oplekken zijner eigene urine, dat een standvastig verschijnsel is. Hij heeft dikwijls neiging tot braken, braakt somwijlen, doch meestal zijn het vruchtelooze pogingen. Bij het langzamerhand toenemen der ziekte wordt de stem heesch en het geblaf wordt schor, dat meer en meer in een soort van gebrul en heesch gehuil overgaat, door eene krampachtige aandoening der spieren van het strottenhoofd Ook dit is een bestendig teeken. Bij het toenemen der schorheid nemen ook reeds de opgenoemde verschijnselen toe, vooral wordt zijne onrustigheid grooter. De dorst, die reeds een weinig vermeerderd was, wordt heviger en hij gaat met gretigheid naar den drinkensbak en drinkt, doch slikt moeijelijker dan gewoonlijk. Zijne gemoedstoestand verandert meer en meer; hij verbergt zich gaarne in afgelegen hoeken, en is hij vastgebonden of in een hok, of rondloopende in het vertrek, dan tracht hij te ontsnappen en zich aan allen dwang te onttrekken. Hij wordt spoediger toornig en ook de bijtzucht neemt toe. Hij bijt en knaagt aan alles, aan hout, turf, ijzer en liefst aan koude voorwerpen. Dit is evenwel geene doorgaand verschijnsel, daar honden die aan stille dolheid lijden, door de verlamming van den *m. masseter*, steeds de onderkaak laten afhangen en onvermogend zijn om te kunnen bijten. Hij heeft overvloedig speeksel in den muil. Somwijlen en dikwijls reeds in den beginne krabt hij met hevigheid een of ander ligchaamsdeel, hetgeen meestentijds de plaats is, waar hij door eenen dollen hond gebeten is. Bij spontane ontwikkeling der hondsdolheid ontbreekt dit verschijnsel, zoals het mij ook niet altijd als een standvastig kenmerk is voorgekomen. De hond wordt stuipachtig, gepaard met verlamming van het achterstel. Deze stuipen nemen van tijd tot tijd toe en het is vóór zoodanig overval, dat hij benaauwd en woedend wordt, zich van zijne banden poogt los te rukken, de hokken en hekken die hem afsluiten vernielt en aan splinters bijt, als een razende op voorwerpen aanvliegt en zijnen magteloozen toorn lucht geeft, met een akelig gehuil. Als hij in zoodanigen toestand ontvlugt, dan zijn de gevolgen onberekenbaar. Al wat onder zijn bereik komt, valt hij aan; als een krankzinnige rent hij voort; staat in eens stil, soms met opgeheven kop en staart als een oplettende hond die naar iets luistert, dan weder somber en gedachtenloos met de staart tusschen de beenen loopt hij sluipende rond en kruipt in alle hoeken en gaten en verbergt zich gaarne in [illegible]hokken, welker bewoners hij aanvalt en verjaagt. Dan rent hij [illegible] voort, ontziet geene hindernissen, noch water, noch kreupelhout, scherpe doorns of heesters beletten zijnen togt, tot dat hij vermoeid wordt en de verlamming toeneemt en dan, als het ware, zich weder een weinig van den aanval herstelt. Zijne verstandelijke vermogens keeren terug, de aanval van razernij is voorbij en hij keert dikwijls weder naar zijne woonplaats terug. Uitgenomen de algemeene verschijnselen van vermoeidheid, bemerkt men gejaagdheid, verlamming, beloopen en opgezwollen oogen, somber uitzigt, de onderste oogleden afhangende, waardoor het schijnt alsof de oogen naar de bovenste oogleden zijn opgetrokken; vervolgens legt hij rustig neder en uiterlijk is hij voor onkundigen niet gevaarlijk. Hoewel in dit tijdperk de eetlust meestal geweken of verminderd is, slobbert hij gaarne helder water en men zou zeggen dat hij veel dronk. Bij naauwkeurige waarneming ontdekt men echter, wel dat hij steeds schijnt te drinken, maar dat de waterbak bijna even gevuld blijft. De reden hiervan ligt in de krampachtige toesnoering der zwelgkeel en slokdarmspieren. Hij kan niet slikken en dit veroorzaakt vervolgens, door den brandenden dorst waarmede hij gekweld wordt, hevige benaauwdheden en vernieuwde aanvallen van woede en razernij. Het gezigt van water wordt voor hem eene niet te bevredigende, pijnigende begeerte, die alle verschijnselen van woede te voorschijn roept en hevige aanvallen en stuipen veroorzaakt. Alles wat op water gelijkt, wekt deze verschijnselen op en bij het

toenemend onvermogen van te kunnen zien en te onderscheiden door de congestie naar den kop, verwekken alle blinkende voorwerpen dezelfde gevolgen. In zoodanigen deerniswaardigen toestand van het dier, is zijne ziekte voor niemand meer twijfelachtig en daar het mijn tegenwoordig oogmerk slechts is, tot op dat tijdperk de hondsdolheid te leeren onderkennen, zal ik van de verdere opgave der verschijnselen zwijgen, alleenlijk voeg ik er nog bij, dat de hond steeds de stem van zijnen meester volgt, uitgenomen bij convulsieën en aanvallen van razernij. *(Verv. en Slot in het volg. nomm.)*

STADS BERIGTEN.

Burgerlijke Stand.

Van den 9 tot en met den 15 December 1852.

BEVALLEN: M. C. Delfos, geb. van Rooyen, D. — C. de Groot, geb. Kantebeen, D. — A. van der Voorden, geb. van Beek, Z. — M. J. van Oosten, geb. Koreman, D. — H. Scholtens, geb. Groenesteyn, D. — G. B. Meiberg, Z. — J. de Mey, Z. — C. Vermeer, geb. den Heeten, D. — H. van der Weyden, geb. Omvlee, Z. — B. Eswilder, geb. van Eyk, D. — M. Veenings, geb. van der Weyden, D. — G. de Cler, geb. Piket, D. — C. Geenjaar, geb. Scheels, Z. — J. Schroef, geb. van de Wetering, D. — P. Keyzer, geb. Groenendijk, Z. — A. Galjaart, geb. Elkerhout, Z., levenl. — A. Longepee, geb. Segaar, Z. — J. van Weeren, geb. Verver, Z. — A. van der Blom, geb. Net, D. — J. Stikkelorum, geb. Stoute, Z. — A. M. de Ridder, geb. Groenendijk, D. — M. Hagemans, geb. Planken, tweelingen beiden D. levenl.

GEHUWD: F. Valk, Jm. en J. Steenbeken, Jd. — M. Kok, Wedr. en D. van de Wetering, Jd. — C. van Hoorn, Jm. en C. Wessels, Jd. — J. Veylbrief, Jm. en J. M. de Huu, Jd.

OVERLEDEN: J. M. de Wilde, Z., 4 m. — J. L. Cassier, 80 j. — J. W. Meffert, geb. van der Hoeven, 83 j. — G. J. Florijn, 55 j. — J. F. van Oordt, 58 j. — J. Westgeest, 33 j. — L. Koevoet, 78 j. — J. Smit, Z., 2 m. — M. Niewold, D., 2 j. — M. Hoefnagel, D., 7 w. — H. van Eyk, geb. Lamens, 63 j. — P. T. de Wringer, Z., 18 j. — J. van der Kloot, geb. de Kler, 83 j.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS DER GEMEENTE LEYDEN brengen bij deze ter kennis der belanghebbenden, dat wegens de invallende Feestdagen de Beestenmarkt zal gehouden worden, op Woensdag den 22sten en 29sten December aanstaande en de Wekelijksche Markt in plaats van des Zaturdags op Vrijdags den 24sten en 31sten dier maand.

VAN LIMBURG STIRUM.

LEYDEN, 11 December 1852. De Secretaris v. PUTTKAMMER.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN LEYDEN, het berigt ontvangen hebbende, dat zich binnen deze Gemeente een dolle hond zoude hebben bevonden, die verscheidene honden zoude hebben gebeten; brengen ter kennisse van de belanghebbenden, naar aanleiding der Keur op het losloopen van honden binnen deze Stad, bij den Raad vastgesteld den 28sten Junij 1851, dat, van heden tot nadere afkondiging, geene honden anders dan gemuilband mogen losloopen, of aan gevels, hekken of erven van huizen vastgelegd worden, onder herinnering tevens dat zij, die, in strijd met deze bepalingen, losloopend of vastliggend bevonden worden, zullen worden opgevangen, voorloopig opgesloten, en bij niet opeisching binnen vier en twintig uren gedood; welke afmaking dadelijk zal plaats hebben, wanneer de honden niet kunnen worden opgevangen.

Burgemeester en Wethouders vertrouwen, dat de Ingezetenen gaarne zullen medewerken om, door eene stipte opvolging van dezen maatregel, het algemeen welzijn te bevorderen.

En is hiervan afkondiging geschied waar het behoort, op heden den 10den December 1852.

Burgemeester en Wethouders voornoemd,
J. C. BUCAILLE, *Weth.*, *L. B.*
De Secretaris v. PUTTKAMMER.

KERKNIEUWS.

Uit het vroeger medegedeelde twaalftal Predikanten heeft de Breede Kerkeraad der Herv. gemeente te Bolsward het volgend alphabetisch gestelde zestal gevormd: DD. van Hattem, te Wilnis; van Ketwich, Th. Dr., te Schoonhoven; Bachiene Muntendam, Th. Dr., te Groote Lindt; Steenberg, te Dirksland; van Toorenenbergen, te Polsbroek; en Welsels, te Wommels; op het drietal zijn daarvan geplaatst: DD. van Ketwich, Steenberg en van Toorenenbergen.

AKADEMIE-NIEUWS.

PROMOTIE AAN DE LEYDSCHE HOOGESCHOOL.

Den 15den December de Heer N. de Keyzer, van Leyden, in de Medicijnen, na verdediging zijner Dissertatie, continens: *Quaedam de differentia in partus decursu inter Primiparas et Multiparas.*

ADVERTENTIEN.

Voor de ontvangene bewijzen van deelneming bij gelegenheid van het afsterven van hunner geliefde Tante, Mevr. AEYELTS, geb. BOSEL, te 's *Gravenhage* overleden, betuigen de Ondergeteekenden bij deze hunnen dank.

J. T. BODEL NYENHUIS.
Mevr. Wed. SCHUTTER, BOSEL.
LEYDEN, 15 December 1852. Dr. F. DOZY.
G. M. DOZY.

Die iets te Vorderen heeft van, of Verschuldigd is aan de Nalatenschap van Mejuffrouw de Wed. G. BOMMEZYN, gewoond hebbende te *Leyden* en overleden te *Woudrichem*, gelieve daarvan **Opgave** te doen, uiterlijk vóór ultimo dezer, bij een der Ondergeteekenden.

Onder SOETERWOUDE en te LEYDEN, P. G. BOMMEZYN.
15 December 1852. J. F. R. DE BALDIAAN.

Men vraagt een LEERLING in het vak van **Kruidenierswaren**. Adres met *franco* Brieven onder Lett. **A.** bij den Boekhandelaar JACOBUS HAZENBERG CORN'ZOON, alhier.

De Ondergeteekenden hebben de eer hunne Begunstigers te berigten dat, met de opening van het *Hoogeveensche Kanaal*, zij de op hunne Prijs-Courant genoteerde **Harde Turfsoorten** thans hebben aangekregen.

LEYDEN, 15 December 1852. P. H. HOOS EN ZOON.

VERKOOPING,

op Woensdag den 22sten December 1852, 's morgens te *tien* ure, van eene partij van **105** stuks POPULIEREN BOOMEN, staande op het Trekpad buiten de Witte Poort, op de Boomkweekerij en eenige YPEN BOOMEN op het Doelenplein, en op *Woensdag* 29 *December* 1852, van één PAARDENSCHOUW en drie oude SCHUITEN, benevens twee IJzeren KOOKPOTTEN en ROMMELING aan de Timmerwerf binnen de Gemeente *Leyden*.

OPENBARE VERKOOPING,

ten overstaan van den Edel Achtb. Heer Kantonregter, in het *Heeren-Logement* aan den Burg, binnen *Leyden*, van:

Een groot, hecht en sterk HUIS EN ERVE, waarin sedert vele jaren de *Varken-Slagerij* is uitgeoefend, hebbende ruimen Winkel, 6 Kamers, Slagthuis, Achterhuis, Keuken, Stalling voor 4 Paarden, Schuur, ruime Plaats en verdere gemakken, staande en gelegen binnen *Leyden*, in het Noordeinde, in Wijk I. No. 201 en 201rood, met een vrije Poort daarnevens. Breeder bij aangeplakte Billetten omschreven.

Kunnende 1 Mei 1853 worden aanvaard. Waarvan de provisionele Opveiling zal plaats hebben op Zaturdag den 8sten Januarij en de finale Gunning op Zaturdag den 15den Januarij 1853, beide des avonds ten 6 ure, terwijl tusschen de Veiling en Afslag ten Kantore van den natenoemen Notaris Verhoogingen zullen worden aangenomen, tegen genot van *een Vijfde* van iedere Verhooging.

Het voorschreven perceel zal kunnen worden bezigtigd des Dingsdags en Donderdags van iedere week vóór de Verkooping, tusschen 11 en 1 ure, mits vooraf bij den Bewoner belet vragende.

Zijnde nadere informatiën te bekomen ten Kantore van den Notaris A. B. BARKEY Nz., te *Leyden*.

BEURSPRIJS VAN SCHULDBRIEVEN.

WOENSDAG, 15 December.

		Laagst Koers.	Hoogst Koers.	Gebleven.
NEDERLAND, Werkelijke Schuld	à $2\frac{1}{2}$ pCt.	$65\frac{7}{8}$	66	$65\frac{15}{16}$
Dito Certificaten	" 3 "	$78\frac{5}{8}$	$78\frac{7}{8}$	$78\frac{7}{8}$
Dito dito	" 4 "	$97\frac{7}{8}$	$98\frac{1}{16}$	$98\frac{1}{16}$
Amortisatie Syndicaat	" $3\frac{1}{2}$ "	$95\frac{3}{4}$	—	—
Handelmaatschappij	" $4\frac{1}{2}$ "	—	—	—
O. I. Leening	" 4 "	$97\frac{1}{2}$	$97\frac{5}{8}$	—
Dito Holl. Spoorweg	"	—	—	—
Aandeelen Rijn-Spoorweg	" $4\frac{1}{2}$ "	$101\frac{1}{2}$	—	—
Haarlemmermeer	" 5 "	—	—	—
FRANKRIJK, Certif.	" 5 "	—	—	—
Dito dito	" 5 "	—	—	—
RUSLAND, Obl. HOPE 1798 en 1816	" 5 "	$109\frac{1}{4}$	—	—
Dito dito 1828 en 1829	" 5 "	$107\frac{1}{2}$	—	—
Cert. bij dito 1831 en 1833	" 5 "	—	—	—
Dito 1840	" 4 "	$91\frac{7}{8}$	$92\frac{1}{8}$	$92\frac{1}{8}$
Dito bij STIEGLITZ & Co.	" 4 "	$91\frac{5}{8}$	$91\frac{3}{4}$	$91\frac{3}{4}$
Dito dito Nieuwe	" 4 "	$91\frac{5}{8}$	—	—
Inschrijving in Assign.	" 6 "	$71\frac{3}{4}$	—	—
Certificaten van dito	" 6 "	—	—	—
POLEN, Obligatiën	" 4 "	$86\frac{1}{2}$	$86\frac{7}{8}$	$86\frac{7}{8}$
Dito Aandeelen met Loten fl. 250		—	—	—
Dito dito 1835	à 500	164	$164\frac{1}{4}$	—
SPANJE, Obligatien	à 1 pCt.	$23\frac{1}{8}$	$23\frac{9}{16}$	$23\frac{9}{16}$
Dito Obligatiën	" 3 "	$48\frac{5}{8}$	49	$48\frac{5}{8}$
Dito Binnenl. à 6 m.	" 3 "	$42\frac{5}{8}$	$42\frac{5}{8}$	$42\frac{5}{8}$
Bewijzen Coupons		$3\frac{3}{4}$	—	—
OOSTENRIJK, W. B. bij Goll.	" 5 "	—	—	—
Dito	" 2½ "	$69\frac{3}{16}$	$69\frac{1}{8}$	—
Dito Metall.	" 5 "	$79\frac{7}{8}$	$79\frac{1}{8}$	—
Dito Nieuwe	" 5 "	$92\frac{1}{2}$	93	$92\frac{7}{8}$
Dito 1847	" $2\frac{1}{2}$ "	$40\frac{7}{8}$	$41\frac{1}{8}$	—
BELGIE, Banc.	" $2\frac{1}{2}$ "	—	—	—
Dito bij ROTHSCHILD	" $2\frac{1}{2}$ "	$53\frac{7}{8}$	—	—
BRAZILIE, 1824 100 £	" 5 "	100	—	—
PORTUGAL, te Londen	" 5 "	$42\frac{1}{4}$	$42\frac{3}{4}$	$42\frac{1}{2}$
Dito dito	" 4 "	$38\frac{3}{16}$	$39\frac{1}{16}$	39
VENEZUELA	" $3\frac{1}{2}$ "	—	—	—
MEXICO	" 5 "	$24\frac{3}{16}$	$24\frac{1}{4}$	$24\frac{3}{16}$
AMERIKA, Bankactiën		—	—	—

Grieken $4\frac{1}{4}$.

Koers van het Geld: Beleening $2\frac{1}{2}$ pCt. Prolongatie $2\frac{1}{2}$ pCt. Wissel-Disconto 2. De Wisselkoers der Gouden Tienguldenstukken is *f* 9.75 à 85.

Te Leyden ter Boekdrukkerij van J. G. LA LAU.